

Özel Öğretim Yöntemleri Cilt-1

Editörler:

Prof. Dr. Abdulkadir UZUNÖZ

Doç. Dr. Vedat AKTEPE

Gözden Geçirilmiş

7. Baskı

Editörler: Prof. Dr. Abdulkadir UZUNÖZ - Doç. Dr. Vedat AKTEPE

ÖZEL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ **Cilt I**

ISBN 978-605-241-180-3

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2024, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 2000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Şubat 2018, Ankara
Gözden Geçirilmiş 7. Baskı: Ekim 2024, Ankara

Yayın-Proje: Zeynep Güler
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarım: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 47865

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi
Macun Mahallesi 204 Cad. No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

21.Yüzyıl gerek eğitimde gerekse diğer alanlarda hızlı değişim ve gelişimlerin yaşandığı bir yüzyıl olmuştur. Bu değişim ve gelişimlerden, diğer meslek alanları olduğu gibi öğretmenlik mesleği de etkilenmektedir. Dolayısıyla Eğitim-Öğretim sürecinin bu değişim ve gelişimlere ayak uydurması, tabiri caizse kendini güncellemesi kaçınılmaz bir gerçektir. Bu bağlamda başta öğretmenler olmak üzere tüm eğitim paydaşlarının bu hızlı değişim ve gelişmeler doğrultusunda kendini yenilemesi ve eğitim-öğretimle ilgili tüm yeni gelişmeleri sınıf ve okulda uygulaması önem arz etmektedir. Nitekim 21.yüzyılın bilgi, beceri ve değerlerini sınıf ve okul ortamında çocuklara kazandırmak tüm eğitim paydaşlarının ortak amacıdır. Öğrencilerin araştırma becerisi, bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma, iletişim becerisi, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, karar verme, empati yapma, gözlem, işbirliği, sorun çözme, kanıt kullanma, sosyal katılım, doğayı ve kendini koruma gibi temel yaşam becerilerini edinmesi gerekmektedir. Aynı şekilde vatanseverlik, dürüstlük, duyarlılık, yardımseverlik, saygı, sevgi, barış, adalet, eşitlik, özgürlük, sorumluluk, çalışkanlık, dayanışma, bilimsellik, estetik, aile birliğine önem verme ve tarihi-kültürel değerleri koruma ve yaşatma gibi temel değerlerin yenilenen öğretim programlarında öğrencilere kazandırılması önemsenmektedir. Temel yaşam becerileri ve temel değerlerin yanı sıra ilköğretim ve ortaöğretimde yer alan dersler, konular ve kazanımların da öğrencilere öğretilmesi esas olduğundan özel öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanılması gerekmektedir. Bu anlamda öğretmen tarihten bugüne kadar her zaman önemli bir role sahip olmuştur. Öğretmenler tarafından öğrencilerin hayata hazırlanması, 21.yüzyılın istediği bilgi, beceri ve değerlerin beklentilere cevap vermesi ve yeni neslin iyi yetiştirilmesi gerekmektedir.

Eğitim fakültelerinde okuyan öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğini en iyi şekilde öğrenebilmeleri, mesleğe ilişkin olumlu tutum ve davranışlar kazanmaları beklenmektedir. Eğitim fakültelerinde okutulan “Özel Öğretim Yöntemleri” dersi de bu amacı gerçekleştirmek için konulmuş derslerden biridir. Bu ders kapsamında teoride ve uygulamada yapılan birçok faaliyetin yenilenen programlara ve yeni öğretim strateji-yöntem-teknik ve yaklaşımlara uygun olması arzu edilmektedir. Bu bağlamda, Özel Öğretim Yöntemleri dersinin amacı; Alan öğretimiyle ilgili genel amaçları ortaya koymak,alana özgü temel kavramlara yer vermek, ilgili alanda kullanılan strateji-yöntem-teknikler hakkında bilgi sahibi olmaktır. Ayrıca Özel Öğretim Yöntemleri dersi ile öğretmen adaylarının; İlgili alana yönelik materyal-araç-gereçler, ilgili öğretim programları, ders kitabı ve öğrenci çalışma kitaplarının incelenmesi ve değerlendirilmesi hakkında yeterli bilgi, beceri ve değere sahip olması amaçlanmaktadır.

Eğitimde yaşanan son gelişmeler ışığında yeni eğitim anlayışlarına uygun olarak hazırlanan kitap, dersleri yürüten akademisyenlere ve öğretmen adaylarına teoride ve uygulamada kullanabilecekleri pek çok bilgi ve beceriyi içermektedir. Kitabın öğrenme ortamlarında kullanmak üzere akademisyenlere ve öğretmen adaylarına rehber olması ümit edilmektedir. Kitabın hazırlanmasında farklı üniversitelerde görev yapmakta olan pek çok akademisyenin emeği ve desteği olmuştur. Kitabın ortaya çıkmasına katkı veren tüm akademisyenlere şükranlarımızı sunarız. Eserin bütün eğitim camiasına faydalı olmasını temenni ediyoruz.

Prof. Dr. Abdulkadir UZUNÖZ
ORCID No: 0000-0002-4130-4612

Doç. Dr. Vedat AKTEPE
ORCID No: 0000-0001-5259-9340

Aralık, 2021

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

Editörler: Prof. Dr. Abdulkadir UZUNÖZ - Doç. Dr. Vedat AKTEPE

1. Bölüm: Eğitim-Öğretim-Milli Eğitimin İlkeleri-Program

Doç. Dr. Ergin ERGİNER, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-7590-4755

2. Bölüm: Kavram Öğretimi

Prof. Dr. Tekin ÇELİKKAYA, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-5684-6492

3. Bölüm: Değerler Eğitimi

Doç. Dr. Vedat AKTEPE, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-5259-9340
Prof. Dr. Mevlüt GÜNDÜZ, Süleyman Demirel Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-5823-190X

4. Bölüm: Beceri Eğitimi

Doç. Dr. Kemal KAYA, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-8797-5980

5. Bölüm: Öğrenme Kuramları

Doç. Dr. Emel TÜZEL İŞERİ, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-5638-0450

6. Bölüm: Öğretim Stratejileri

Doç. Dr. Erhan GÖRMEZ, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-0752-802X
Prof. Dr. Zihni MEREY, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

7. Bölüm: Öğretim İlke ve Yöntemleri

Prof. Dr. Lütfi ÜREDİ, Mersin Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-1705-1325

8. Bölüm: Öğretim Teknikleri

Prof. Dr. Abdulkadir UZUNÖZ, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-4130-4612

9. Bölüm: Planlama, Eğitim ve Öğretim Çalışmalarının Plânlı Yürütülmesi

Doç. Dr. Sevim GÜVEN, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-6341-3609

10. Bölüm: Ölçme ve Değerlendirme

Prof. Dr. Sabri SİDEKLİ, *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi*

ORCID No: 0000-0003-3202-6451

Dr. Öğr. Üyesi Sedat ALTINTAŞ, *Sinop Üniversitesi*

ORCID No: 0000-0003-4637-561X

11. Bölüm: Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı

Prof. Dr. Ali MEYDAN, *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi*

ORCID No: 0000-0002-1278-096X

12. Bölüm: Eğitimde Bilgisayar Kullanımı

Dr. Öğr. Üyesi Gökçe Becit İŞÇİTÜRK

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-6375-342X

Doç. Dr. Şeyhmus AYDOĞDU

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-9075-8055

13. Bölüm: Sosyal Etkinlikler ve Topluma Hizmet Uygulamaları

Prof. Dr. Ömer Faruk SÖNMEZ, *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi*

ORCID No: 0000-0002-8910-2817

14. Bölüm: Ders Kitabı Örneklerinin İncelenmesi ve Değerlendirilmesi

Prof. Dr. Elvan YALÇINKAYA, *Erciyes Üniversitesi*

ORCID No: 0000-0003-1838-0411

Yakup AZRAK, *Anadolu Üniversitesi*

15. Bölüm: Okul Dışı Öğrenme Ortamları

Prof. Dr. Fatma ÜNAL, *Bartın Üniversitesi*

ORCID No: 0000-0003-1829-2999

16. Bölüm: Sosyal Bilgiler Dersinde Drama Yönteminin Önemi ve Uygulama Örnekleri

Prof. Dr. Tekin ÇELİKKAYA, *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi*

ORCID No: 0000-0001-5684-6492

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iii
Bölümler ve Yazarları.....	v

1. BÖLÜM

EĞİTİM-ÖĞRETİM-MİLLİ EĞİTİMİN İLKELERİ-PROGRAM

Eğitimle İlgili Temel Kavramlar	2
Programın Özellikleri ve Öğeleri	8
Program ve Türleri	10
Program Geliştirmenin Tarihi Temelleri.....	12
Program Geliştirmenin Felsefi Kaynakları	13
Eğitimi Etkileyen Felsefi Akımlar	16
Özet	18
Bölüm Değerlendirme	19
Değerlendirme Soruları.....	20
Kaynakça.....	21

2. BÖLÜM

KAVRAM ÖĞRETİMİ

Giriş.....	27
Kavram.....	27
Kavramların Özellikleri.....	28
Kavramların Sınıflandırılması	29
Olgu, Kavram ve Genelleme	32
Kavram Öğretimi.....	36
Sosyal Bilgiler Derslerinde Kavram ve Kavram Öğretimi	41
Kavram Yanılgıları	43
Kavram Yanılgılarının Tespiti ve Giderilmesinde Kullanılacak Teknikler	46
Analoji	47
Anlam Çözümleme Tablosu (AÇT).....	48
Kavram Ağı (KA)	49
Kavram Bulmacaları (KB).....	50
Kavramsal Değişim Metinleri (KDM).....	51
Kavram Haritaları (KH)	53

Kavram Karikatürleri (KK)	56
Kelime İlişkilendirme	58
Metaforlar	59
Yapılandırılmış Grid	60
Özet	61
Değerlendirme Soruları	63
Kaynakça	64

3. BÖLÜM

DEĞERLER EĞİTİMİ

Değer Eğitimi	71
Giriş	71
Değerin Tanımı ve Önemi	72
Değerlerin Özellikleri	74
Değerlerin İşlevleri	75
Değerlerin Sınıflandırılması	77
Değer Eğitimi Yaklaşımları	79
Değerlerin Doğrudan Öğretimi	80
Değer Açıklama	81
Değer Analizi	83
Ahlaki Muhakeme	85
Eylem Öğrenme	86
Gözlem Yoluyla Öğrenme Yaklaşımı	87
Değerlerin Gizli Öğretimi (Örtük Program)	87
Değerlerin Öğretim Programındaki Yeri ve Önemi	88
I.Sınıf Hayat Bilgisi Programında Değer Eğitimi	88
II.Sınıf Hayat Bilgisi Programında Değer Eğitimi	91
III.Sınıf Hayat Bilgisi Programında Değer Eğitimi	93
IV.Sınıf Sosyal Bilgiler Programında Değer Eğitimi	94
Değerler Eğitimi Etkinliği	98
Özet	101
Bölüm Değerlendirme	101
Değerlendirme Soruları	102
Kaynakça	103

4. BÖLÜM

BECERİ EĞİTİMİ

Beceri Eğitimi	109
Giriş.....	109
Zaman, Kronoloji Algılama Becerisi	111
Mekânı Algılama Becerisi	114
Zaman ve Mekâna İlişkin Becerilerin Öğretimi	116
Mekânı Algılama Becerisi Öğretimi	122
Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi	122
Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerilerinin Öğretimi İçin	
Kullanılabilecek Bazı Stratejiler.....	124
Gözlem Becerisi.....	125
Sosyal Katılım Becerisi	129
Empati Becerisi.....	134
Özet	138
Değerlendirme Soruları.....	140
Kaynakça.....	142

5. BÖLÜM

ÖĞRENME KURAMLARI

Öğrenme Kuramları.....	149
Giriş.....	149
Davranışçı Öğrenme Kuramları	150
Klasik Koşullanma (Şartlanma) Kuramı	150
Edimsel Koşullanma	153
Bilişselci Öğrenme Kuramları.....	155
Gestalt Öğrenme Yaklaşımı	156
Bilgiyi İşleme Kuramı	159
Buluş Yoluyla Öğrenme.....	160
Yapılandırmacı Öğrenme Kuramları	161
Bilişsel Yapılandırmacılık.....	162
Sosyal Yapılandırmacılık	163
Radikal Yapılandırmacılık.....	163
Özet	164
Bölüm Değerlendirme	166
Değerlendirme Soruları.....	167
Kaynakça.....	169

6. BÖLÜM

ÖĞRETİM STRATEJİLERİ

Giriş.....	174
Öğretim Stratejileri	175
Sunuş Yoluyla Öğretim Stratejisi.....	176
Sunuş Yoluyla Öğrenmenin Özellikleri.....	178
Sunuş Yoluyla Öğretimin İlkeleri Dikkate Alınarak Hazırlanan Bir Ders Planı Örneği.....	179
Buluş Yoluyla Öğretim	180
Buluş Yoluyla Öğretimin Uygulanışı.....	182
Bruner ve Buluş Yoluyla Öğretim	182
Buluş Yoluyla Öğrenmenin Özellikleri	184
Buluş Yoluyla Öğretimin İlkeleri Dikkate Alınarak Hazırlanan Bir Ders Planı Örneği.....	184
Araştırma İnceleme Yoluyla Öğretim Stratejisi.....	186
John Dewey ve Problem Çözme Aşamaları.....	186
Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğrenmenin Özellikleri.....	188
Araştırma İnceleme Yoluyla Öğretimin İlkeleri Dikkate Alınarak Hazırlanan Bir Ders Planı Örneği.....	188
Özet	190
Bölüm Değerlendirme	191
Kaynakça.....	194

7. BÖLÜM

ÖĞRETİM İLKE VE YÖNTEMLERİ

Giriş.....	197
Öğretim İlkeleri	198
Öğretim Yöntemleri	202
Anlatım Yöntemi.....	202
Soru Cevap Yöntemi	204
Tartışma Yöntemi	205
Örnek Olay Yöntemi	207
Problem Çözme Yöntemi	209
Gösterip Yaptırma Yöntemi	210
Rol Oynama Yöntemi	211
Drama Yöntemi	213
İşbirliğine Dayalı Öğretim (Kubaşık Öğretim)	215

Özet	217
Değerlendirme Soruları.....	218
Kaynakça.....	223

8. BÖLÜM

ÖĞRETİM TEKNİKLERİ

Giriş.....	227
Anlatım/Takrir Teknikleri.....	227
Söylev/Nutuk	227
Demeç	227
Brifing.....	227
Seminer	227
Konferans	228
Tartışma Teknikleri	228
Görüş Geliştirme	228
Münazara	228
Sempozyum	228
Panel	228
Açık Oturum	228
Forum	228
Zıt Panel	228
Çalışma Grubu	228
Kollegyum	229
Delphi Tekniği.....	229
Workshop	229
Sokrat Semineri	229
Sokratik Tartışma	229
Güdümlü Tartışma	230
Vızıltı/Philips	230
Diğer Öğretim Teknikleri.....	230
Beyin Fırtınası	230
Beyin Eseri	230
Bilişsel Çıracılık	231
Konuşma Halkası	231
Kartopu	231

Düşün-Eşleş-Paylaş	231
Rol Oynama	232
Drama	232
Soru-Cevap	232
Soru Turu	232
Karar Verme	232
Dedikodu	233
Öğrenme Galerisi	233
İstasyon	233
Köşeleme	233
Çember	234
Akvaryum	234
Öykü Oluşturma	234
Çözümlemeli Öykü	235
Değer Analizi	235
Balık Kılıcı/Neden-Sonuç Diyagramı	236
İlişki Diyagramı	239
İlgi Diyagramı.....	239
Nasıl-Niçin Ağaç Diyagramı	240
Altı Şapka Düşünme Tekniği	241
Altı Ayakkabı Uygulama Tekniği	242
Kaynaştırma Eğitimi	243
Akran Eğitimi	243
Tutor Destekli Eğitim	243
Sinektik	243
Mikro Eğitim	243
Benzetim/Benzetişim/Simülasyon.....	244
Serbest Çağırışım	244
5N -1K Tekniği	244
Sözlü Tarih	245
Bireyselleştirilmiş Öğretim Teknikleri.....	245
Dört Mevsim	245
Ateş Çember	246
Özet	246
Değerlendirme Soruları.....	247
Kaynakça.....	248

9. BÖLÜM

PLANLAMA/EGİTİM VE ÖĞRETİM ÇALIŞMALARININ PLÂNLİ YÜRÜTÜLMESİ

Giriş.....	253
Plan ve Planlama	254
Plân Yapma Gerekliliği	255
Planlama Öncesi Yapılması Gerekenler	257
Plan Çeşitleri.....	259
Ünitelendirilmiş Yıllık Plân	260
Ders Plânı	264
Gezi-Gözlem Planı.....	279
Deney Planı.....	281
Çalışma Yapağı.....	281
Özet	282
Değerlendirme	282
Kaynakça.....	283

10. BÖLÜM

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Giriş.....	287
Ölçme.....	289
Ölçme Yöntemleri	290
Doğrudan Ölçme	290
Dolaylı Ölçme.....	290
Türetilmiş Ölçme	291
Ölçmede Kullanılan Ölçekler	291
Sınıflama Ölçekleri	291
Sıralama Ölçekleri.....	291
Eşit Aralıklı Ölçekler	292
Eşit Oranlı Ölçekler	293
Değerlendirme	294
Değerlendirme Türleri.....	295
Amaca Göre Değerlendirme	295
Tanıma ve Yerleştirme.....	295
Biçimlendirme ve Geliştirme	295
Düzey Belirleme.....	296

Ölçüte Göre Değerlendirme	296
Mutlak Değerlendirme	296
Bağıl Değerlendirme	296
Ölçme Aracında Olması Gereken Özellikler	296
Geçerlilik	297
Geçerlilik Türleri	297
Kapsam (İçerik) Geçerliliği	297
Yapı Geçerliliği	298
Ölçüt Geçerliliği	298
Kestirimsel Geçerlik (Yordama Geçerliği)	299
Uyum Geçerliği	299
Görünüş Geçerliliği	299
Güvenirlik	299
Kullanışlılık	300
Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri (Tamamlayıcı Ölçme ve Değerlendirme / Otantik Değerlendirme)	300
Portfolyo (Öğrenci Gelişim Dosyası / Tümel Dosya)	301
Tanılayıcı Dallanmış Ağaç	303
Yapılandırılmış Grid	304
Kelime İlişkilendirme	306
Proje	306
Performans Değerlendirme	308
Öz Değerlendirme	309
Akran Değerlendirme	310
Grup Değerlendirme	311
Kavram Haritası	311
Görüşme (Mülakat)	312
Gözlem	313
Poster	314
Dereceli Puanlama Anahtarı (Rubrik)	314
Kontrol Listesi	316
Özet	316
Bölüm Değerlendirme	319
Kaynakça	320

11. BÖLÜM

ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ VE MATERYAL TASARIMI

Giriş.....	329
Öğretimde Materyal Kullanımı ve Tasarımı Temel Kavramlar.....	331
Öğretim Teknolojisi ve İletişim	332
İletişimde Etkili Olan Faktörler.....	333
Sağlıklı İletişimin Engelleri.....	334
Yaşantı Konisi.....	335
Öğretim Tasarımı ve Teknoloji Sistemi (Assure Modeli).....	336
Öğretimde Kullanılabilecek Araç-Gereçler	338
Basılı Eğitim Materyalleri	339
İki Boyutlu Eğitim Materyalleri	347
Üç Boyutlu Eğitim Materyalleri	352
Görsel Materyal Tasarlama ve İlkeleri	358
Bölüm Değerlendirme	362
Özet	362
Kaynakça.....	364

12. BÖLÜM

EĞİTİMDE BİLGİSAYAR KULLANIMI

Giriş.....	369
Eğitimde Bilgisayar Kullanımı.....	369
Sunular.....	370
Animasyonlar	371
Simülasyonlar	372
Dijital Oyunlar.....	372
Videolar ve Sesler	374
Eğitimde Web 2.0 Teknolojilerinin Kullanımı.....	375
Eğitim Bilişim Ağı (EBA)	378
Çoklu Ortam Uygulamaları	382
Çoklu Ortam Geliştirme Yazılımları	384
Basit Resim ve Çizim Yazılımları.....	384
Ses İşleme Yazılımları	384
Video İşleme Yazılımları	385
Özet	386
Bölüm Değerlendirme	386
Kaynakça.....	387

13. BÖLÜM

SOSYAL ETKİNLİKLER VE TOPLUMA HİZMET UYGULAMALARI

Giriş.....	390
Sosyal Etkinliklerin Amacı.....	391
Öğrenci Kulüpleri.....	394
Topluma Hizmet ve Çalışmaları.....	397
Belirli Gün ve Haftalar	400
Özet	402
Bölüm Değerlendirme Soruları.....	403
Kaynakça.....	404

14. BÖLÜM

DERS KİTABI ÖRNEKLERİNİN İNCELENMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Ders Kitabı.....	407
Giriş.....	407
Ders Kitabının Tanımı, Genel Amaç, İşlev ve Yararları	408
Ders Kitaplarının Hazırlanması	412
Ders Kitabında Bulunması Gereken Bölümler	415
Ders Kitabında Olması Gereken Özellikler	417
Ders Kitaplarının Nitelikleri.....	417
Ders Kitaplarının İçerik Özellikleri	418
Ders Kitaplarının Görsel Tasarım Özellikleri.....	418
Ders Kitaplarının Dil ve Anlatım Özellikleri	419
Ders Kitaplarının Biçimsel Özellikleri.....	420
Öğretmen Kılavuz Kitabı.....	426
Öğrenci Çalışma Kitabı	431
Özet	435
Bölüm Değerlendirme	436
Değerlendirme Soruları.....	437
Kaynakça.....	440

15. BÖLÜM

OKUL DIŞI ORTAMLAR

Giriş.....	445
Okul Dışı Öğrenme Ortamları	448
Müzeler.....	449
Milli Parklar	452
Resmi Kurumlar	454
Özel Sektör	455
Sivil Toplum Kuruluşları	457
Özet	459
Bölüm Değerlendirme	460
Kaynakça.....	461

16. BÖLÜM

DRAMA YÖNTEMİNİN ÖNEMİ VE UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Giriş.....	467
Drama Kavramı ve Tarihçesi.....	468
Bir Öğretim Yöntemi Olarak Drama ve Drama Yönteminin Yararları	470
Drama Çeşitleri.....	471
Yaratıcı Drama.....	471
Eğitici Drama.....	472
Psiko Drama.....	472
Sosyo Drama.....	472
Drama ile İlgili Kavramlar	472
Yaratıcılık.....	472
Metaksis.....	473
Etkileşim	473
Eylem	473
Edim.....	473
Empati.....	473
Drama Uygulamasında Göz Önünde Bulundurulması Gereken Koşullar	473
Çevre	474
Yaş.....	474
Süre.....	474
Etkinlik Seçimi	474

Araç ve Gereç.....	474
Sessizlik.....	474
Dramanın Yapısı.....	474
Çocukların Kullandığı Dil.....	475
Sosyal Bilgiler Dersinde Drama Yönteminin Kullanılmasının Önemi	475
Eğitimde Drama Yönteminin Uygulama Aşamaları	478
Hazırlık-Isınma Çalışmaları Aşaması	478
Canlandırma (Oyunlar) Aşaması	481
Rahatlama Aşaması	481
Değerlendirme Aşaması	482
Drama Teknikleri	484
Rol Oynama	484
Pantomim (Mim)	485
Doğaçlama.....	486
Öykünme (Taklidi Oyun)	487
Hayal Oyunu (Hayali Oyun)	487
Rol Değiştirme.....	487
Zihinde Canlandırma	488
Öykü/Olay Canlandırma	489
Kukla	490
Özet	491
Değerlendirme Soruları.....	492
Kaynakça.....	494
Ek: Drama Yöntemine Göre Hazırlanmış Ders Planı Örneği.....	498
Yazarlar Hakkında.....	503

1. BÖLÜM

EGİTİM-ÖĞRETİM-MİLLİ EGİTİMİN İLKEİERİ-PROGRAM

Doç. Dr. Ergin ERGİNER - Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Kazanımlar

- ◊ Devletin eğitim ve öğretimle ilgili görevlerini eğitimle ilgili temel kavramları kullanarak açıklar.
- ◊ Eğitim programı kavramına, kökeni ve güncel olarak yüklenen anlamların farkındadır.
- ◊ Eğitimde program geliştirme süreci hakkında genel kültür sahibidir.
- ◊ Eğitim programlarını etkileyen tarihi, kültürel, sosyal ve felsefi yönelimler hakkında genel kültür sahibidir.
- ◊ Eğitimle felsefe yapmaya ilişkin düşünsel denemeler yapabilir.
- ◊ Eğitimle ilgili sorunların çözümüne daha duyarlıdır.
- ◊ Ülkemizin eğitim sorunlarına, popüler değil, bilimsel çözüm yaklaşımları sergiler.

Anahtar Kavramlar: Eğitim, Öğretim, Program, Felsefe, Eğitim Felsefesi

1. Bölümün İçeriği

1. Eğitimle İlgili Temel Kavramlar
2. Programın Özellikleri ve Öğeleri
3. Program ve Türleri
4. Program Geliştirmenin Tarihi Temelleri
5. Program Geliştirmenin Felsefi Kaynakları
6. Eğitimi Etkileyen Felsefi Akımlar

Özet

Bölüm Değerlendirme

Değerlendirme Soruları

Kaynakça

1. EĞİTİMLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

Giriş

En özlü anlamıyla, davranışlarını değiştirerek, insanın kendisini tanıma ve ifade etmesine yardım ve onu mutlu etme olarak tanımlanabilecek eğitim, öncelikli olarak kişileri birey yapmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda, Tyleryan bir yaklaşımla, yıllar öncesinden, Ertürk (1972) tarafından eğitim tanımlanmaya çalışılırken de, bireyin davranış değişiklikleri üzerine odaklanıldığı görülmektedir. Davranış değişimi sürecinde, bireyin zihninde oluşturduğu resmin ve belleğinde oluşturduğu filmin, ona iyi gelecek şekilde ve de onu kendisinin dışında başka bir kişiye ya da şeye dönüştürmeyecek şekilde yapılması, eğitimin nihai hedefi olmaktadır.

Tanilli (2004)'den yararlanarak eğitim kavramının köklerini incelemek istediğimizde, kavramın etimolojisinden işe başlamak gereği açıktır. Latince'deki eğitim sözcüğünün tam karşılığı olan "education" sözcüğünü açıklamak için, "educare: çıkarmak, dışarıya koymak" ve "educare: hayvanları ya da bitkileri yetiştirme, giderek çocuklara özen gösterme" sözcüklerini incelemek gerekmektedir. İkinci anlamın, eğitimin bugünkü anlamına daha yakın olduğu görülür.

Eğitimi tanımlarken, kasıtlı -eğitimin planlı ve programlı yapılıp, tesadüflere bırakılmaması- ve istendik -gelişim özelliklerine uygun yapılması- en temel iki kavram olma niteliğindedir. Eğitimin kasıtlı olması, bilimsel olarak toplumsal ve politik yönünün, istendik olması da bireysel ve gelişimsel yönünün açılımıdır. Hatta bu iki kavramın, çoğu zaman eğitimin sosyolojik ve psikolojik yönü şeklinde açıklandığı da görülür ve bu iki temel özellik, eğitimi bilim olarak psikoloji ve sosyoloji bilimlerinden ayırır ve ona pedagoji denmesiyle sonuçlanır.

Günümüzde insan, doğadaki en akıllı, aynı zamanda en vahşi olan canlıdır ve doğadaki tüm canlıları kendine hizmetçi sayan, hükmedici bir pozisyonundadır, fakat eğitim felsefesi ve pedagoji bilimi, kullandığı en son bilimsel verilerle, insana rağmen, insana savaş açmış durumdadır. Böyle bir bakış açısıyla eğitim, felsefe ve program döngüsü içinde Türk Milli Eğitiminin özelliklerini yorumlamaya amaçlayan kitabın bu bölümü, okuyucu bir yandan eğitimi anlamaya, bir yandan felsefenin eğitim üzerindeki etkisini anlamlandırmaya, bir yandan eğitim üzerinden felsefe yaptırmaya, bir yandan da Türk eğitim sisteminin işleyişini sorgulamaya yöneltecektir. Şimdi, eğitim üzerinden tekrar düşünmeye başlayalım: